

ივერიის

წილი	მან. კ.	თვ.	მან. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შუბრი.

რედუქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბამად
და განცხადებათა დასაბუთებად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვის
გამაგრ. საზოგადოების განცხადების.
ფასი განცხადების:
ჩვეულებრივი სტრატონი პირველ გვერდზე—
16 კაპ. შემთხვევად—3 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

გაზეთის კარტულის დარბაზის საგზავნი
აბით ახსავს, რომ 20 აგვისტოდან დაიწყება გაზეთისადალი
წარმოება. ი. ვისაც სურს მონაწილეობა მიიღოს დასაბუთების
ინსტრუქციის და შეამოწმოს თხოვნა 30 აპ თვეში თბაბრის დაბაზ
ში 12-დან 1 საათამდე ყოველდღე.

საგაზეთო ცვრისები

ქალებისა და ვაჭრებისათვის.
(წელი მეთათხმეტე).

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საგაზეთო გა-
ნათლება შესანიშნავი მსურველთ, როგორც ქალებს, ისე ვაჭრებს და მოაზრდის
ვარჯიშობის შემწეობით ანგარიშის დახვეწებით მოკლდნენ.
სწავლის გათავისუფლების შემდეგ ატესტაციები ეძლევათ. 1895—96 საგაზეთო
წელს სწავლება საგნები იქნება სასწავლებელი: 1) საგაზეთო კომ-
პონენტი, 2) საგაზეთო რედაქცია, 3) ჰესტორიის მარტო, 4) ორც და
საბანკო, 4) არითმეტიკა სასაზღვრო სივრცით, 5) საგაზეთო მარტო-მარტო
6) სასაზღვრო და სოციალური წესდგახა, 7) მსწრაფლ-წერა და წერა გაგრეფა
და შოიანი (исправление дурного почерка).
სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდან. ახლად შემოსვლელთა მიღება
დაიწყება 1 სექტემბრიდან, ყოველ დღე დღის 10 საათამდე თერთმეტამ-
დე და სთამოს 4 საათამდე, კურსების სადგომში, სსსა ზღვე-
სანდრე ფრანკონისა № 9, სერგაიას და სგორნას ქუჩაზე, ხუთიდან შარ-
დაში.
პროგრამები და წესები კურსებისა უსსსადალა შეიძლება მიიღოს
მსურველთა კურსების სადგომში და მათა წოვიანობების საბანკო კან-
ტონში, სიონის ქუჩაზე.
ვინც ქალაქს გარეშე სტუდენტებს, შემუშავან წერილით მიმართოს
კურსების დაბარებულს მ. მანუილანს, ტფილისს. (24—1596—18).

(სერგაიას ქ. შესახვევში).
მიღება ემაწოდება (ორივე სქესი
სა) დაიწყება 22 აგვისტოს, ხოლო
სწავლა პირველ ნეკენისთვის.
(6—1779—5).

მიღება ემაწოდება

მასწავლებელი და ადმინისტრაციული
ქალბატონი საზოგადოების სკოლაში
(ველიამინის ქუჩა, № 3) მი-
საღები ევაზენები დაიწყება 23
აგვისტოს (დღის 9 საათამდე-
დან ნაშუადღევს 1 საათამდე და
ნაშუადღევს 6 საათამდე სთამოს
8 საათამდე). ემაწოდები მიიღებენ
მოსამზადებელ განყოფილებაში (სო-
მბურსა და ქართულში), უმცროსსა,
საშუალოსა და უფროს განყოფილე-
ბაში. უფროს განყოფილებაში ემაწო-
ვლები მზადდებიან ყველა საშუალო
სასწავლებლების უმცროს კლასებში
შესასვლელად.
სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს.
(5—6—5).

გამოვიდა და ისყრება
ძირსე ხონელი ღ მისი ამირან-
დარეკანისათ
წერილი მ. ვანაშვილის.
(60 გვ. ფასი 10 კაპ.)

ტფილისი, 27 აგვისტო.

მოაწია თუ არა სამოსწავლო წლის
დასაწყისმა, ტფილისი აივსა მშობ-
ლებითა და ნათესავებით, რომლებ-
საც მრავალდ ჩამოუყვანიათ სწავლა-
განათლების მსურველნი წარმოამდ-
გენდნენ მოზარდ-თათბისა. ჩვეულე
ფილინებ წელსაც უმეტესს წაწილს
განათლების მონატრულთა არ ეღირ-
სება წაიღოს ასრულება, რადგან-
ნაც ყველა დღეს არსებული სასწავ-
ლებელი არ სრულიად ავსებულია ან
და მათი ავსებისათვის საჭიროა ძლი-
ერ ცოტა ემაწოდების მიღება. ამ
რიგად მრავალი ემაწოდელი უნდა
დამარუნდეს ისე უკან და შესაძლე-
ბელიც არის—ბევრმა მათგანმა სა-
მუდამოდ და დაიწმინდა გულში
წილი და ნათელი წყურვილი. მარ-
ტო ტფილისი არ არის ამ მდგომარ-
ეობაში: მთელს რუსეთის იმპერიაში
ეს გარემოება გამხდარაქმ დროის სი-
ავად!
სწორედ სამწუხარო სურათს გვი-
ხატენ ვაჭრებთა: ყოველს ქალაქში
მრავალი ხალხი ეტარება დაბლს, სა-
შუალო და უმაღლესს სასწავლე-
ბელს და ყველგან ერთსა და იმე-
პსსეს იღებს: არ არის ეკონომიალი
დასავლეთ ევროპაში სულ სხვა სურა-
თია: იქ წერა-კითხვა საფლადგულთა
და ამატომ დაბალი სასწავლებლები
იმდენი არსდება ყოველ წლებს, რამ-
დენიც საფუძვლიანს გამოაგარიშე-
ლით სკოლა იქნება უთუოდ; საშუ-
ალო სასწავლებლებით სავსე არამც
ერთ ქალაქში, არამედ დაბა და სხე-
ბენ. მან უნდა ხელი შეუწყოს კა-
ციობრიობის დღებულის გრძობების
და მისწრაფების განვითარებას; უნდა
განავრცელოს ხალხში ურთიერთ
შორის სიყვარული, ნდობა და სიმ-
პატი, რომელიც არის სული ზე-
ობრივის ცხოვრებისა. რადგან ეს
არისტოკრატია ღვიძლი შეიღობა დე-
მონარქიისა, მას არ შეეძლება ამ
ხალხს მდიდრულად და ამაყად მოე-
კიდეს, მხოლოდ მისი ერთგული,
მოყვარული მმართველი იქნება. იგი
ყოველს თავისს ძალასა და ღირსე-
შესწრაფს ააღორძინოს, განამტკი-
ოს და განახორციელოს საუკეთე-
სი და დიდი ბზრები და ფიქრების
საუკეთესო ოცნებები დღევანდლის
შესწრაფს ააღორძინოს, განამტკი-
ოს და განახორციელოს საუკეთე-
სი და დიდი ბზრები და ფიქრების
საუკეთესო ოცნებები დღევანდლის
შესწრაფს ააღორძინოს, განამტკი-
ოს და განახორციელოს საუკეთე-
სი და დიდი ბზრები და ფიქრების
საუკეთესო ოცნებები დღევანდლის

500 გან-ჯილდო

მას, ვინც მიმოითბებს, თუ სად და
ვისა აქვს ამ ენად 5 ობოლიც (კაპა
4%) შინაგანის სესისა, პირველის გა-
მოცემისა №№ 123621, 134694,
168077, 123634 და 122063, თი-
თო ათას მანეთიანი, რომელნიც 23
აგვისტოს მომზადდეს.
მ. ლ. სოსნი, ანდრეივის ქ., სა-
კუთარი სახლი.

მი სხვა-და-სხვა მსოფლიო გამოფე-
ნის, უცხო ადგილების, უცნაურის
ბუნების მოკონიებით მხატვრობას
შეიცავს.

სენაქის სათაბად-ანაშრო
სტოლის ინსპექტორი ამით აცხა-
დებს, რომ ხსენებულს სასწავლებელ-
ს მოწოდება მიღება და ეგზამენები
27 აგვისტოს დაიწყება, სწავლა-ი-
—მის სექტემბერს.

გაზეთის მიხედვით დებათა სხ- ვატომბლის

ამით აცხადებს, რომ სასწავლებლის
სახლის შეკეთების გამო, მიღება ქა-
ლებისა და სწავლა დაიწყება სექ-
ტემბრის 10—დან.
წერილს სასწავლებლის საბჭოსა ა. არაზი-
ნი.
(3—2).

პაგინაში გვილის პირობა

3. ი. შიშინაძის და მ-ნის მ. დ.
ილაირონიკისა.
მიხელ. ქუჩა, სახლი კრუფესი, 79.
ავადყოფნის მიიღებენ დღის 9—
მდა სთამოს 4—7 საათამდე.

სასწავლებელი და კანსიონი

მ. მ. მანუილანს.
სოლოკაი, ბაღის ქუჩა, № 46;

სასწავლებელი და კანსიონი

მ. მ. მანუილანს.
სოლოკაი, ბაღის ქუჩა, № 46;

სარწმუნოებრივი გრძობა გამოიერ-
და, თეოკრატია (სასულიერო არის-
ტოკრატია) მეფობდა. შეიქმნა თუ
არა ფული ცხოვრების საშუალებად
და მიზნად ფულის არისტოკრატია,
ანუ პლუტოკრატია დამყარდა. დღე-
საც ამას ეკუთვნის მეფეობა. ბურჟუ-
აზია არის მისი წარმომადგენელი.
მართალია სამხედრო და სასულიერო
არისტოკრატია ცოცხლობს, მაგრამ
მათი სიკოცხლის დღეები დათვლი-
ლია. ბურჟუაზიაც ცეცმა და მისი
უშაღლები წერტილადის მისდელი
ძალა და თავებობა დასაწყისია მი-
სისებრ დახობისა. დღეს ახალი არის-
ტოკრატია ჩნდება და მრწყინილეთ
შარავანდელი იმოსება. ეს განსაუთ
განგას არისტოკრატია, ნოოკრატია
(ნუც—გონება ბერძნულად), ინტე-
ლიგენტია, რომელიც ჰყენს ვეცხიბი-
ამ არისტოკრატის ეკუთვნის ტენი
და პასტერი, მიმულ და ვიქტორ ბუ-
ეცია. ეს განსაუთ რეგულარია მოზარე
ადამიანთა, რომელიც შეიღობა დე-
მოკრატისა, მისივე მწერანელი და

მმართველი. დღესაც უკვე ჩვენ ინ-
სტინქტიურად თავყენსა ცეცხით მათ
ძალას, დღესაც უფრო პატრისა-ცეცხით
ფილოსოფოსს ვინემ ბანკისა და პო-
ეტს უფრო, ვინემ ეპსკოპოსისა ან
დიდი თავდას; შეიძლება ოკთიკალუ-
რად უკანანკელეს უფრო მეტის პა-
ტიციტ ეყვაროდნენ, მაგრამ ჩვენ
გულს, გრძობა და გონება-ი პირვე-
ლეს ეკუთვნის. ინსტინქტიურად
ჩვენ მათგან ნაჩვენებს კვალს მიე-
დეთ და მათგან დაწერილს მრწამსს
ვიღებრეთ.
ამ არისტოკრატის პირველი მო-
ცეკობაა იზრუნოს საზოგადოების
სიმართლებებზე და ჯან-საღობაზე,დ
ამიტომ მან უნდა შეესაბამოს და
შეაფერხოს ის უფრო ძალი, რომე-
რც ფულსა იქვს დღეს და გამოვი-
დეს საომარად იმ უზნეთა ძალების
წინააღმდეგ, რომედნიც სიკოცხლეს
უწყებდენ ხალხს. მან უნდა დასცეს
პლუტოკრატია და სამხედრო ძალა,
თუკი იგინი თავიანთ ქვედა პირვე-
ლეს გრძობებს აღივოს მიუშე-

ბოიანოს. ეს კითხვები განსაუთ ნა-
ციობრიობის დღებულის გრძობების
და მისწრაფების განვითარებას; უნდა
განავრცელოს ხალხში ურთიერთ
შორის სიყვარული, ნდობა და სიმ-
პატი, რომელიც არის სული ზე-
ობრივის ცხოვრებისა. რადგან ეს
არისტოკრატია ღვიძლი შეიღობა დე-
მონარქიისა, მას არ შეეძლება ამ
ხალხს მდიდრულად და ამაყად მოე-
კიდეს, მხოლოდ მისი ერთგული,
მოყვარული მმართველი იქნება. იგი
ყოველს თავისს ძალასა და ღირსე-
შესწრაფს ააღორძინოს, განამტკი-
ოს და განახორციელოს საუკეთე-
სი და დიდი ბზრები და ფიქრების
საუკეთესო ოცნებები დღევანდლის
შესწრაფს ააღორძინოს, განამტკი-
ოს და განახორციელოს საუკეთე-
სი და დიდი ბზრები და ფიქრების
საუკეთესო ოცნებები დღევანდლის

ფელეტონი

სხობკაბა და ხელოვნება.

II
Henry Bérenger. L'aristocratie intel-
lectuelle.

დემოკრატის თავისი წეს-წყობი-
ლება უნდა ექმნეს, თავისი მმართვე-
ლობა, თავი-კაცები, რომელნიც მისი
წინამძღვრები უნდა იყვნენ. ანარქია
წინამძღვრები დემოკრატის პრინ-
ციპებისა. ყოველ საზოგადოებას სჭი-
რია ამგვარი, თუ იმგვარი მმართვე-
ლობა, დემოკრატისაც თავისი მარ-
თებლობა ეყოლება, თავისი არისტოკ-
რატია.
სანამდის ფიზიკური ძალა მეფობ-
და, სამხედრო არისტოკრატია იყო
ხალხის მმართველი. შემდეგ, როცა

*) ი. ივერია, № 183.

მეც იმგვარად უნდა უნდა მდგომარეობაშია. პეტერბურგის სამხედრო-სამედიცო აკადემიაში წელს 254 კაცს უნდაღა შესვლა, მიღებულ იქნა მხოლოდ 150; მოსკოვის სამედიცინო ინსტიტუტში 120-მდის მიუციათ თხოვნა და მხოლოდ 40 იქნა მიღებული; სამთა ინსტიტუტში 325 ყმაწვილს განუზრახავს შესვლა და მათგან მხოლოდ სამოცდაათი მიიღეს და ასე ყველგან, სადაც საქმე ამ რიგად მიდის, უნდა ვიგულისხმობთ, რომ ის, ვისიც ჯერ არს, არავითარს ღონისძიებას არ დაზოგავს ანორმალურის მდგომარეობის მოსაპობლად. ბევრგან შეიძლება და უკიდურესი სპორობება არის—უმადლესი სპეციალური სასწავლებელი დაარსდეს, როგორც მაგალითად საქართველოში, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ამ მხრივ არა იმისრა... პირ-იქით ამობრუნ, რომ საერთო განათლების საინსტიტუტის განუზრახავს შეამკობის უშაბლს სასწავლებლებში შესვლის მსურველთა რიცხვით. ამის განსახორციელებლად, სხვათა შორის, აპირებენ რეალურ სასწავლებლის უკანასკნელ კლასის პროგრამისა და ეგზამენების გაძლიერება-გამწვანებას, რათა მხოლოდ უმკრესთა და სასტიკად რჩეული შექმნათ კურსის დასრულება და უმაღლეს სასწავლებელში წასვლა...

ლალ.

ახალი ამბავი

ტფილისი საეკლესიო მშობლებით და მათის შვილებით. ყველა სასწავლებლებში საკენ მიეშურება, მაგრამ 100 ყმაწვილი ორი-სამი თუ ეღირსება იქ შესვლას, რადგან მსურველთა რიცხვი აღემატება ვაკანსიებს. ორი-

ბა. გონების არისტოკრატია უნდა გამოვიდეს ხალხის ამ უზენაესის უფლებების დასაცავად. აქი კიდევც ერთმა მთავრმა, ერანტო ლავინმა, ამ ახალ-თაობის საყვარელმა მოძღვარმა, ასეთის სიტყვებით მიმართა უცხოელ სტუდენტებს, რომელნიც საფრანგეთში იყვნენ თავ-მოყრილნი: „ჩვენ უნდა ვიღიაროთ დიდი პრინციპი, რომ ყოველმა სამშობლომ უნდა პატივსაცემს სხვის სამშობლოს. ყველგან, სადაც ადამიანნი შეკრებილან და შეთანხმებულან, ერთად იტყვიან, ერთსა და იმავე განმარტობენ, ერთსა და იმავე კანონით აღმუშავდებიან, ამგვარი კოლექტიური ცხოვრება კანონიერია და თავყანასცემელი, წმინდა და შეუბღვრელი. ყმაწვილი კაცობა, ხვალ თქვენნი აზრი მთელის ქვეყნის აზრი იქნება. აუწყეთ, ასაწყვეთ და მიეცით დიდი მთელს ქვეყნიერობას, რომელიც ძველისა და ახლის აზრების შუა ტორტმანობს, სადაც ძველი ბარბაროსობის ნაშთი არეულ-დარეული პროგრესიული ციფლიზაციის დიდებულს ნა-

სამი ახალი გიმნაზია რომ დააარსონ ტფილისში, კიდევ არ კნობა ამაღელმსურველთათვის. ყველგან და ყველასაგან დრტინება იმისი, ვასწავლით, ვინაზრგებთ, მოგვყავს ტფილისში და ისევ ისე ვაზრდებთა შინაო.

კომისიის, რომელსაც მინდობილი ჰქონდა საეკლესიო-მშობელთა საზოგადოების წესდების განხილვა, დაუსრულებია თავისი შრომა და იწყებს საზოგადოებას კრებაზედ, რომელიც მოხდება ქართველთა თვად-აზნაურთა თანხაზე, 9 ნოემბრისა, დღის 10 საათზედ. მოსალოდნელია, რომ ამ უკანასკნელსა და გარდასაწყვეტს კრებაზედ ჩვენი საზოგადოება ბლომად დაესწვება.

პატივცემულს მარიამ ვახტანგის ასულს ჯამბაკურ-ორბელისს ს. ლომისყარისაივის შეუწირავს ადგილი სასოფლო სასწავლებლის ასაგებად და აღუთქვამს, რომ შემდგომიც მზარუნველობას არ დააკლებს მომავლის სასწავლებელს.

დღეს, 27 ამ თვეს, ახლის სამეურნეო ბანკის დირექტორი და თავმჯდომარის მადიერი თავად ვლ. მიქელაძე ვაჭრებზე პეტერბურგს სხენებულ ბანკის საქმეების გამო.

ქვემო აჭარა: წუხელის შავ-შეთიდან დაბრუნდა ჩვენი დაუღალავი მუშაკი ბნი ზ. ტიქინაძე, რომელიც ძლიერ შეშლათა არის. ერთი დღე აქ დატყუა, იქნება შინაურმა საშუალებით იმოქმედოსო, მაგრამ უფრო ცუდდ შეიქნა და ამიტომ დღეს, 25 აგვისტოს, ბათუმში წავიდა საექიმოდ.

ოც დღეზედ მეტი არის, რაც წვიმს ჩვენში. ამის გამო სიბინძო და სხვა მოსავალიც ძლიერ გაფუტდა.

ქუთაისში მამულების გამაჯვანა უკვე დაიწყო. იქაურის საშლდელოებას განუზრახავს თხოვოს, რომ მათთან მიეცეთ ამ გამოჯვანის დროს სახე-სათესი მიწები ისევე, როგორც გაუხსნა და აზნავს. ამ განზრახვის აღსასრულებლად უკვე დაუჭერიათ

კოფში, ეს დღიად მოძღვრება, რომ ყველაზედ უსამინელესი ბოროტ-მოქმედება და დანაშაული კაცობრივების წინაშე არის რომელიმე ნაციის მოსპობა, ანუ მისი დასახრება.

ეკონომიური კითხვაც ხომ ომის გამოაწყველია. აქ ომობს არა ერთი ერთი მეორესთან, არამედ ერთი და იმავე ერის წოდებანი ომობენ ერთმანეთს შორის და მთელი ერების მშობრები მათთანვე მძღვრები წინააღმდეგ. ამგვარად ეს კითხვა ინტერნაციონალურ კითხვად ხდება. ამ კითხვის გარდასაწყვეტასაც ახალი არის საკითხები სხვა რიგად ეცდება. მისი იარაღს არ შეადგენს მხეცური ძალა, მის დროშაზედ არა სწვრია ფანტოკოსობა, კაცის წვა-დავა, მარტო-გოჯავა და სისხლის ღვრა. მისი ძალა სიყვარულია და სიმპატია, ამიტომაც ამ კითხვის გარდასაწყვეტს მთელიათა და დინამიტებით არ ეცდება. იგი უარ-ჰყავს მარქსის ეკონომიურს ფატალიზმსა და იმ იდეოლოგიას შეიტანს ამ ბრძოლაში, რომელიც საფრანგეთის სოციალისტების

ვეკილი, რათა მან იშუამდგომლოს, ვისთანაც ჯერ-არს.

ზემო ქართლი: წელს ისეთი მშვენიერი მოსავალი იყო აქეთ, რომ აზნათად მოსწრებიან ასეთს, მოსალოდნელია წელიწადს. ზოგ გლეხ-კაცს ჯერაც ვერ მოუსწვრია ძნის მოზიდა კალთზედ. მინდრებზედ ისევ გახურებული მუშობაა. ყანას სიმინდმაც უნდ მოსაწირა და ამან უფრო გააძევა გლეხ-კაცი; ბევრი ახალი ორმო გაითხარა პურისთვის, რომ ძველმა ვერ დაიტია. ცოტა არ იყოს აგვიკვლია, რამაც ხელი შეევიწროა პურის ღირწავზედ. თუ ასეთი სიციფეები და წვიმა-აღრები დღანს გასტყნება, ბევრს ძანა მომავლის წლისთვის დარჩება გასაღწევად.

ყოზღარში წელს კი ღვინის მოსავალი ელიან. ვენახები ჯერ-ჯერობით კარგია. რადგანაც წელს სასოფლო სასწავლებლის ასაგებად და აღუთქვამს, რომ შემდგომიც მზარუნველობას არ დააკლებს მომავლის სასწავლებელს.

ს. საჯავახო: წუხელს აქაურის მცხოვრებლებს დიდი შიშოლი მოეღოს. სიმინდი სრულიად გაწყალდა ხშირის წვიმების გამო და არც პურის მოსავალი ყოფილა, ვაზს ხომ სრულიად არ ასხია: ვაზფუტლებზედ საშინელი ქარების გამო სრულიად გაყვინდა; ასეთივე დღე დადვა ხე-ბუჩქებისა. მეტად შეწუხებულიები არიან ყველანი.

ქონის სიძლიერე.

სოფ. სპირი, (ზემო-იმერეთი). მოსალოდნელია, რომ სულ ახლო მომავალში მთელს ზემო-იმერეთს სრულიად გამოეკლება ხელდაღმს ვენახი და ამ გვართათ მოესპობა მის ერთ-ერთი საიმედო წყარო ცხოვრებისა. მაგრამ ვენახის მოსპობით ყველაზედ უფრო ს. სპირი ჩავარდება განსაღლეში. ეს სოფელი მუდამ ნაქები ყოფილა თავისი ღვინით; ამ ბოლო დრომდის მთელი სოფლის ერთს დღეს ზვარს წარმოადგენდა და აუზარბელი მშვენიერის ღირსების ღვი

კეთილშობილს შეადგენს. ამ „იდეოლოგიურმა სოციალიზმმა“ დიკავა დღეს პირველი ადგილი. ფატალიზური კანონების მადიერი იგი მტკიცე ხნეობრივს ნიადაგზედ არის დამყარებული. წოდებთა ურთიერთ შორის ზიზღისა და სისხლის ღვრის ნაცვლად სოციალისტთა და თანხმობას ქადაგებს, რევოლუციას არ ეტანება, მხოლოდ ევოლუციის იმედი აქვს და ამ ევოლუციის მსვლელობის დაჩქარებას ეცდება. ფოლოსოფიაში და სოციალოგიაში ამ მიმართლებას ისეთი შესანიშნავი წარმომადგენლები ჰყავს, როგორც ფილონე და გიორი და პოლიტიკურს ცხოვრებაში კი ისეთი ნიჭიერი აგიტატორი და მქერეცხველი იარატორი, როგორც ერასტი.

პოლიტიკატის დღეში კაცის სისხლის წოვა, მისი წვალობით კონათა შორის ერთობა და თანხმობის მადიერი უსამინელესი უთანხმობა დაიბადა. მან განუღვიძა კაცს პირუტყვული გარძობები და ასტეობა, რომელშიაც მამა შეიღსა სურის ყვლს და მამა-მამა. მან მონად გა-

წოვ მოიღოდა, ასე რომ ღვინის შემწეობით მრავალი სიკრედი საკმაოდ იყვნენ ამ ხელდარებულნი. ერთი სიტყვით ამ ხელდარებულნი წინად მათს ბედს ძალი ვერ დაჰყვდნა, მაგრამ გაუწნადა ვაზს ფლოკსიკა, ნაკარბო წინანდელზედ უფრო გამაღიერდა და სვირენი იძულებული გახდნენ, მომეტებული რიცხვი ეწინააღმდეგებინათ და მათს ადგილზედ სიმინდი დაეთესათ, რამდენიც დრო გადის, იმდენად დანარჩენი ეწინააღმდეგებოდა თან-და-თან ფუტყებმა და შესალოა, რომ მალე, ძალიან მალე, სვირენი სრულიად უწყვეტი დარჩებინან. ნახეთ მაშინ მათი უკიდურესი მდგომარეობა! მათ ერთადერთი სასარად ცხოვრების სიბინძორობა ყანა ვადაქცევათ და ამა მიმართ, როგორ გაუწყვეს მათ სიმინდი, თუნდ ოდნე, ვენახის მაგიერობას, მთელს სოფელში, რაც უნდა კარგი მოსავალი იქნეს, მიწის სიმკრისა და მცხოვრებთა სიმრავლის გამო, არასრულად არ მოვა იმდენი სიმინდი, რომ ყველა მკვიდრი სა-ჩენად ცუცო და იმავე დროს გასასყიდაც ბლომად გადაჩნდეთ. რა შეელება მაშინ სვირენი—აღლახმა უწყის... ძღვევა-მოსილი მეცნიერება-კი ჯერ-ჯერობით თითქმის უძლური ვაზნადარა პაწაწკინტელა ჰქონდა ბრძოლაში და ვერ მოუხერხებია ვენახის სიმინდი დაბრუნროს, ან ვენახის ნაცვლად სხვა რამ კირანახელის მოყვანა შესაძლებელი ხალხს. ერთი სიტყვით, ჯერ-ჯერობით ხალხი ღვინის ანაბარად დარჩენილა.

ასეთი, და მგონი ბევრად უფრო უნდა მოეცო, ეკონომიური მდგომარეობა სვირენითა, წინად დიად შემღებლეთა, ხოლო ამ ბოლო დროს ვალხა და ვაზში ჩაკეციენილთა.

ახლა ვანხილითა კა ყუანთა სწავლა-განათლების საქმე ამ სოფელში. თუ ზემოდ აღწერილმა მხარემ სვირენითა ცხოვრებისა, ხალხისაში და გულ-შემატკვიარო მკითხველი, გული გატკინათ, ახლა სრული საფუძველი გექნებთ თავი ინტელექტუალის მხარეში, რომ სვირენი სწავლა-განათლებით ბევრს ზემო იმერეთის სოფლებს აჯობებს და ამ ახლო მომავალში კიდევ უფრო დაწინაურებას

ხადა ადამიანი, რომლის თავისუფლების მოპოებისათვის იმდენი სისხლის დაიღვრა. ამიტომ სოციალიზმის მოთხოვნებზედ დიად საფუძვლიანი და კანონიერი არიან, ხოლო მათი სრულად და უეტრად დაქმყოფილება შეუძლებელია. მაგრამ თუ სოციალიზმი თავის მოთხოვნებებზედ მარტო იმით შემოზღუდავს ჯერ-ჯერობით, რომ საკმაოდ იცნობს მარტო ნაკლებ დამონებულ იყოს და გამოეხატოს, ქალები და ბავშვები უფრო თავისუფალი. მოითხოვს, რომ მიღიდებს არა ჰქონდეთ აქვანა პრივილეგია და სულ ასე უნდა შექმნას არ ატარებდნენ დროსა, თუ სოციალიზმი მოითხოვს საზოგადოებრივს ალტრადსა და განათლებას, მაშინ უნდა ვთიაროო, მათხმს ავტორი, რომ ეს მოთხოვნები უსათუოდ და რაც შეიძლება მთელ დაქმყოფილებულნი უნდა იყვნენ. აი, ბატონებო, შინაარსი ამ ფირად სანიტრესო წიგნისა, რამდენიც შეეძელით მისი გადმოცემა. აქ იხატება და დიდებულნი საფრანგეთის ახალი

აპირებს ამ მხრით. აქ არსებობს ორკლასიანი საინსტიტუტო სკოლა, რომელიცაც ქართული ენა ღვინის მიღებით ჯერ-ჯერობით არ გაუქვეყნიათ და სადაც უკუღმართს ესრედ წოდებულს „პუბლიცისმთა“ ჯგერ-ჯერობით ფხვა ვერ მოუხარება. მაგრამ მეორე მხრით ამ სკოლის მასწავლებლებზედ, ის განათლების აკენის მიძებნულ, ის სამღვრავი გვეუქმის (ქ-მის მინიკ გვეუქმობა და აწი რა იქნება, ვნახათ) რომ გარდა სხელ-ხელ ლუქვისა, ვართარ მხარად ვაკვირდებოდა, არავითარს სხვა, უფრო ცოცხალს, სულიერს საზრდოს არ აწვიდან თავიანთს მოწყალებს, არც მამანდის, სანამ ეს უკანასკნელი სკოლაში დღიან და მით უმეტეს, არც სკოლის დასრულების შემდგ... თქვენ წარმოადგინეთ: სამაგვრო, სამ მინათად ღირებული ერთნალი „ჯგერელი“ კი ვერ გამოეწერიათ თავიანთს სკოლისათვის. ნუთუ არ იციან, რომ ვაგუშების აღზრდაში ივინ არა მარტო „ადრექციონ“ წინაშე არიან მასების მგებენნი, არა მარტო იმისთვის უნდა იღვწოდნენ, რომ მხოლოდ ეგზენიციისთვის მოამზადონ მოწყალები „თვალ-საინდო“, —არამედ ათასჯერ და ათი-ათასჯერ უფრო ვალდებული არიან თავიანთს აღზრდულს და მარჩენულს ხალხს პირანათლად მიუხილონ სამაგიერო სასახურთა. აი მხოლოდ ამ ხალხის წინაშე დარჩენიათ მათ მიმე მასების-გვაგ; წინააღმდეგს შემთხვევითი, თუ სამარცხენოდ დაქტემაღლებიან და თავიანთს მოკლეობას პირ-ნათლად არ გაუძღვევიან შესვლისათვის, თუ, და ცდვის მაგიერად, პირველად ივინი შეზღაღვენ ხალხის ენას, ამ წმიდა ტაძარს ერთგვებისა, —მათი სახელი გაიკუხრო და შეჩვენებული იქნება ქვეყნის თვალში „აწ და მარადის და უწყნითა უკუნისამდე“.

მაგრამ ჯერ ნუ გაგიტყვებთ, მკითხველნი, გული, რე ჩარაცხებთ აქვენს თვის ჩემვად მოქმედებულ და ნუ გვეგონებთ, თითქმის სვირენი განათლების მხარედაც უნდა უნდა მდგომარეობაში იყოს. იმედი იქანეთ ჩემთან ერთად, რომ სვირის მასწავლებლებმა აწ მინიკ არ აუტყვევენ

თაობის უმეტესის ნაწილის იდეოლოგიის და მისწარფებანი. უნდა ვთქვათ მართალი, რომ ეს ახალგაზრდობა, როგორც სხენებულ იავტორი აღვიწერს მას, ძლიერ დინჯის და გამოცდილს კაცებს უფრო წაგავს, ვინც ახალგაზრდობას თავ-დავიწყებამდის ვატაკებულსა მართალია იგი დიდად პროგრესისულია, დიდად განჩინება თავისის კარგის მიმართულებით უწინდლისაგან, მაგრამ მინიკ შორს არის იმ ახალგაზრდობაზედ, რომელიც ჰყვანდა საფრანგეთის 30-სა და 48 წლებში. მეცნიერებთა აღმუშავებნი, ცხოვრების ქარსა და ცეცხლში გამოვლოდნი, ესენი უფრო წინ დახედვით, უფრო წყნარად მიდიან მათგან არჩეულს გახაზედა, მაგრამ მინიკ არა აქვთ ის, რაც შეადგენს ახალგაზრდობის საუკეთესო თვისებას: ვატაკებულნი ატრები, და მოქმედება, —აი აქვთ ის, რაც თვით მათგან ცნობილმა მეთაურმა, წარჩინებულმა და სიმპატურმა ფოლოსოფოსმა გიორგი ერასტოვში ამ სიტყვებით გამოხატა: „თუ გინდა გადად-

კეთილს გზას და როგორც ერთს მათგანს უკვე ვანეცხადებთ და დიდდა პირობა სივრცე ნასწავლ ყმაწვილთა წინაშე, სასურველად შეუდგება სივრცის განათლების საქმის გაუმჯობესებას. ყველგან უფრო სასიხარულოა ეს განხილვა, რომ სივრცის ნასწავლ ყმაწვილებმა (რომელთა რიცხვი სივრცეში ისე მრავალია, როგორც მგონი არც ერთს ზემო იმერეთის სოფელში სხვაგან), კეთილ-შობილურის აზრით გატაცებულმა ვარდაწყვიტა სივრცეში სახალხო წიგნთ-საცავის დაარსება. აი ამ ყმაწვილებმა ერთ-ერთს თავიანთს კრებაზედ ერთს სკოლის მისწავლებლის და-აკისრეს, რომ, როცა წიგნთ-საცავი სრულიად დაარსდება, მან თავისი გეგმის ამ წიგნთ-საცავით თავისი მოსწავფეები, გარეშე წიგნების კითხვა შეეპყრონ მათ და წიგნთ-საცავთან დაახლოვონ იგინი შეძლებისამებრ. ვნახოთ, როგორ შეინახავს მანი მასწავლებელი წმიდა პირობას, თუკი მართლა ამნარად დაპირდა იგი ხსენებულს ყმაწვილებს; აქ უაღრესად არ იქნება მადლობა გამოვლენად ხალხთა სამს ყმაწვილს: ალ. გ. ჯუღელის, სილ. წაქაძის და კარ. ჯუღელის, რომელთაც დაუბნებია ახალი წიგნთ-საცავის დაარსების შესახებ და მძითურებენ კიდევ ამ საქმეს. მაგრამ აქვე უნდა გავხანოთ ამ ყმაწვილებს, რომ მათ სასიხარუ სამიზნო და პასუხის-საგებელი საქმე იტვირთეს, ვიდრე მდინარე არიან ამ საქმის სუბუტის თვალთა ამ შეხედ-ღონ; ამასთანავე იმედი უნდა ვიპო-ვიოთ, რომ, თუ გულ-მოდგინებებს არ დაიშურებენ, უკვე შესწევთ ძალ-ღონით ამ საქმის ბოლომდის პირ-ნათლად წაუტანონ. ამისთვის სი-სა-ჭიროა, რომ მათ თავიანთის მოქმე-დებისთვის გარკვეული პროგრამა და წიგნთ-საცავისთვის-კი სრული წესდება შეიმუშავონ.

სევ. ჯუღელი.

დ. სიღნაღი. — ავეისტოს სტე-ნის მოყვარებთან გამართულ იქნა წარმოდგენა საექვე-მოქმედო აზრით. წარმოადგინეს კომედიოა "ბაიყუმი", ვიდეოლია "ბოლორობა" და რუ-სულს ენაზედ ვოლგევილი "შაშაქ".

გა ერთი ბიჭი, ასე ბიჭის გდად-გმა უნდა მოინდომოთ. დიდი, არა აქვთ ეს უღიადეს სურვილები და უცნაურნი, მაგრამ წარბაქანი მის-წარუხებანი, კაცა, რომ იდეალად დაიდეს ყოველ დღე პურის ქვაში, ავიღოთ მიღწევს მას, ყოველ-დღე სვირნობა კიდევ უფრო ავიღოთ მისაღ-წვეია და კიდევც უთუოდ ასარუ-ლუმს მას კაცი, მაგრამ განა ეს იდე-ალია, განა ეს ცხოვრება და ცხოვ-რების მიმასწავლებელი ძალი იხატება აქ?

დღევანდელი ახალგაზღვრა საფ-რანგეთისა სწინ კიდევ წინაინდლის თაობის აზრებისა და მოქმედების გავლენის ქვეშ არის, წინაინდლის გარემოების მომწამვლელის ზედ-მო-ქმედებისაგან ვერ გათავისუფლუ-ბია თავი. ეს თვე ბერანტის ნაწე-რიდან იხატება, იმის აზრი და იმი-ნი ზიზილი სახე და უმარტობული მოქცევა საფრანგეთის თვის რევი-ლიუტისსამი ამტკიცებს, რომ ნა-პოლონის რევიმისაგან ჩაწყვეტულს შინაში კიდევ დიდი ძალა აქვს. მარ-თალია, სისხლის ღვრა და კაცის

წარმოდგენა კარგად ჩაიარა. დიდს მადლობას ვუძღვნით იმ პირთ, რომელთა მეოხებით ყველაფერში უკან წავიხრნენ სიღაღელებსაც გვე-ღობისა წარმოდგენის ნახვა. დიდის საყვედურის ღირსნი არიან უმეტესი ნაწილი აქაურ ქართველობისა, რად-ზედ (სწორედ სამი გამხმარი ხე დგას) სვირნობაში ატარებენ და ამისთანა გონების გასაღებელს საქმეს-კი იხე-ლფრთხიან, როგორც კუდინი ან-ე-ვისის. სამკითხველომ თქვენი კირი წაიღო, მას ზედ მოჰყვა წიგნის მა-ღალია და სულ ეს იმის წყალო-ბით, რომ ატარეს ქართველობას და-წერილიც და დაუწერილი ქაღალ-დიც მხოლოდ დაწინაურდა გასხვებ მა-სალად მაინაჩი. არ იქნენ ის პირნი, რომელნიც დიდი ხანი არ არის მას აქეთ, რაც გულწრფელად უქადნენ თავისს პატიარ სამშობლოს დახმარე-ბას? ზოგმა დაიძინა, ზოგმა მსუქანს ადგილს მიმპირათ, სუამ და ჯერ ვერ გამძაბეს; როცა გაძდებდა, ისიც ბა-ლიშვად მისდებდა თავს, ზოგე-რ-ა აღნიშნავს და არაშეუბნებს უნდე-ბა. ეს დალოცვილი ქიზიყი ხელს უწყობს მათს მკონარობას. აქ ჯერ-სა შემოვიღოთ, რომ საჭიროა აფელ-დახუტულმა მხოლოდ მარცხენა ხე-ლის გაყოფიან და მოალონებონ მე-ტრის-მეტრის ჰამისაგან დასუსტებულს ქუშ.

ქართველი.

დაწალოს ბათისკმა.

(ქართულ მამაძლიან ავლიან ვაგრაში დაჩრდილო სოფ. დაწალოში)

უკრაინა გზათარების გამო ყველა-ზედ დიდი ბრძოლა დაწალოს ხალ-ხმა გამოიარა. ამათი გვირობის საქ-მეები ყველსათვის საკვირველი და სამაგალითო ყოფილა. მთელი დაწ-ალო მკაცრად დღავა იმსახურეს წინააღმდეგ სჯულის გამოცვლის გა-მო, თვით დედაცემბეცი-კი იდის მხალ-ხანჯალი ხელში და ოსმალის წინააღმდეგ გამომდინენ საბრძოლ-დამათ გარდასწყვიტეს, რომ ან მამა-პა-

პის სჯულზედ უნდა დაგრეთ და ან უნდა გავწყველო, ჩვენი გათათრება არ შეიძლებოა. ამათ დაიწყეს ბრძო-ლა, საკვირველი საქმე დაპირაფის ოსმალით, ოსმალით ათასობით დახო-ცეს, მაგრამ ბოლოს მინც ოსმალი მოერგინენ, რადგანაც ამათ მიწვე-ლიეს ახალ გათათრებულ ქართველნი. დაწალოს ერთი დამარცხდა და ამ დამარცხებით მთელი გაწყდა ხალ-ხი, გაწყდა ისე, რომ დიდი ერთი კაციც არ დარჩინილა, ქალი, ბავშვი და სხვანი მთლიად დახოცეს, გაწყვი-ტეს, რადგანაც ამათ დიდი ზარალი მისცეს ოსმალი, დიდძალი ხალხი დახოცეს. ამის გამო მოსეს ოს-მალთ ესენი და ვინც დარჩა, ისინიც ოსმალით გარგეს. მთელი დაწალო ცალიერი დარჩა. სახლები, სოფლე-ბი უპატრონოთ იყო დაშინილი და შიგ კაცი არ იყო მცხოვრები.

ამ დროს აქარაში გაჩენილი ერთი ვილაყ თევღორე ავლიანი. საჭარ-თველოში მეფის წინაშე ამას რაღაც სადალატო საქმეები ჩადნენ, ამის გამო ეს სამართალი მიუციათ და მეფეს გაუტყუებნია, დალოტს გამო-სიყვდილი განუწყესებიათ. თევღორე ავლიანის დრო უშოვნი და გაქცე-ულა აქარაში, მისულა დაწალოში და ერთ თვედღე დასახლებულა. ამისთვის დახმარება მიუციათ ახალ გათათრებულს. ეს მალე ცამბოლ-ში წასულა, გამოსცხადებია სულთანს და მოუხსენებია შემდეგი:

— მე საქართველოდან გახლოვარ, ქართველი, აზნაურ-თველი, საქართვე-ლოში ცხოვრობის თქვენს მფარვე-ლობას ქვეშ შემოსვლა ვარჩიე. მე მიველ თქვენს საბრძანებელს აქარის დაწალოში. დაწალოს სოფელი ვნახე და თქვენ იმ ადგილებს თუ მე მიმოძებთ და მასთანვე აზნაურ-თვე-ლობასაც დამიბრუნებთ, მაშინ მე მხალ გახლოვარ, მამაძლი ვიწა-მო, შემოვიერთდ თქვენს სჯულს, თქვენი ერთგული ქვეშევრდამი გავ-ხად და გარდა ამის ვეცდები, რომ საქართველოდან ჩემი სოფლის კო-ცებიც გამომავასხო თქვენს სამე-ფოში, ზემოსხენებლის სოფლებში დავასახლო და რამდენიმე ხნის შემე-დგე ისინიც ვავაითარო. ამას გარდა მე დიდს დახმარებას აღმოვიტუნ ხო-

ან ნაპოლონების, თუ 1789 წლის ისტორიული ცვლილებისა. ერთი უნდა ვსიტყვათ კიდევ; ჩვენი გვერდი არა მერანვე ტყუილად აღტყუებულა ამ გონების არისტოკრატიით. არის ტოკრატია ზნეობითა და გონებით განსაკუთრებული მესმის, თორემ თვით თვითვე ხალხის ისტორიაში შეუც-ლია მოსძებნოს ატრობა მრავალი გონებით არისტოკრატი, რომელიც ხალხისა და ზნეობის მოთხოვნი-ლებების მტერი ყოველიყო. ლა-ვუზიფის თავის მოკვება, თუ ჩირქსა სტებს საფრანგეთის რევოლუციის მოღვაწეებს, ესეც არ უნდა დაივიწყ-ყოთ, რომ არც ლავუზიფი ყოფილა მთლად უბრალო და თუც თავისი ლაბორატორიაში მეცნიერების უმ-აღილეს პრინციპების გამოქვეყნებას ლაშადა, ხალხის შიმშილით-კი სარ-კებლობად ჯიბის გამოსტყნად. დაე-კითხეთ ლომბროსის და ის გამა-მობთა გონების არისტოკრატიის ის-ტორიის. მაშინ ნახათ, რომ ამ გო-ნებით დღემთებს აზრითარი სატა-ნური თვისებია არა ჰქონილი. ასე რომ თუ ზნეობრივი არ იქნა, არის

მე, როცა-კი თქვენი დიდებულე-ბა ისურვებს საქართველოზედ და-ლაშქრებას. უარაძანი სულთანისა კეთილი მომიცია დანალო თქვენს საკუთრებლად. ამის შემდეგ თეღორე ავლიანი წაიყვანეს გასათათრებლად და მალეც გაათათრეს. გათათრების შემდეგ ეს წამოვიდა დანალოში და მიველი ეს ადგილები ჩაიხარა. ადგი-ლების ჩაბარების შემდეგ ეს ჩუმაღ-წამოვიდა საქართველოში, თავისი საყმაში, ნახა ყმები, საიდუმლოდ გადაიბოცა ესენი, დანალო უქალი დი-და. თანაც დაძინა, რომ ოსმალი ხალხს აღარ ათათრებენ, იქ ჩვენ თ-ვისუფლად ვიქნებით, თქვენ მარ-ტო ხარჯს გადაიხდით, ბატონ-ყმა-ბაც მოსპობა ჩვენის იქ მისილის შემ-დეგაო, ოსმალი ბატონ-ყმაბა არ არის.

ყმებს ბატონის ასეთი რჩევა ძლი-ერი მოეწონათ, დაიჯერეს ყველგე-რი და რამდენიმე დღის შემდეგ ბა-ტონს სურვილი განუცხადეს დანა-ლოში წამოსვლისა და ადგილების დასინჯვისა. თუ მოგვეყვება, მერე კოლ-შელოსაც ვაღიფასახლებთო. ბატონ-ყმაბი და საიდუმლოთ თან გამოჰყვენ შემდეგი გლეხნი: ჯალაბი-შვილი, გელიაშვილი, გიორგამე, ავლიაშვილი, გვეგლიძე, ორხანაშვი-ლი, ზაღაძე, ზაქარაშვილი, კაკაშვი-ლი, ბაბუნაშვილი, ძანაძე და სხვანი, რომელთა გვარები არა სჩანს. ესენი მოსულან დანალოში და დან-დალო გაუსინჯავეთ. დანალო ძლი-ერი მოსწონებიათ, ბატონისთვის გა-დასახლების პირობა მიუციათ. ბა-ტონს ამათთვის მიუცია ძე-ვი ნაოხარი სოფლები, თითო-თითო გვერდისათვის თითო სოფელი; სოფ-ლებში ხალხები მხალ ყოფილა, დანალოს ეკლესიაც მთლად ყო-ფილა ამ დროს. სოფლების ჩაბარე-ბის შემდეგ ბატონს დაწალოში მის-სოფლების დამტკიცების ქალაღი, ამ ქალაღს შინ წავიღებთ და ჩვენს კოლ-შელოს ვუტყენებთ და დავარწ-უნებთ მათ ამაზედ, თორემ იქნება ჩვენი სიტყვა არ ირწუნონ და არ წაიხრებენ აქეთაო. ეს ქალაღი ქართულად ყოფილა დაწერილი გლეხები მოსულან შინ, კოლ-შე-ლისათვის უაშხნით ყოველივე

დაწერილობით, თან წერილიც უტყე-ნებიათ. დაუწერებიათ, რომ იქ ბატონ-ყმაბაც არ იქნებნათ. ბატონს მარტო ხარჯს მიეცემთ, ამას გარ-და ჩვენ სხვა აზრები ხარჯი გვექ-ნება, შეიღებნა აზრანი დავეყი-ნის, ჩვენი ხელმწიფე ნებას აიავის მისცემსო. დედაკაციბც შეგულე-ბულან და რამდენიმე ხნის შემე-დგე ზემოხსენებული პირები თავი-ანთ ჯალაბებით გადმოსახლებულან და დასახლებულან დანალოს სოფ-ლებში. სადაც სოფლები ვინმე დასახლებულა, იმას ამ სოფლისთვის თავისი გვარი უწოდებია სახელათა, ეს სოფლები დღესაც არსებობენ ამ პირების სახელწოდებით და აქ ამ გვარის ხალხს გარდა სხვა გვარის ხალხიც სცხოვრობს.

(შემდეგი იქნება)

რუსეთის ცხოვრება.

ერთს დიდელს კახაც ცოლი ქუთ-რიდამ შეეშალა. შემოიღო მშვილი იყო და არავის აძას უშვებდა. ცოლმა და დედამ შეშლის თავი-ნი დაუწყეს წამოღება. ჩასვეს ბოჩ-კაში მათ ზედ დასახეს ორმოც-დათი ვედრა ჰის წყალი. საცოდავი რევი-წებოდა, იქვედ ხელებს და აქეთ-იქით ცხებტებოდა, მაგრამ ძალით-კი ვეწებოდა, მაგრამ მათი-გვარის ვეწებოდა, ვიდრე არ დაინახეს, რომ ამგვარი წამოღება არამც თუ ამოა იყო, არა-მედ შეშლილი უფრო ვაშაშა. მა-გრამ მათ იმეტიეს, რომ შეშლისა უტკველად მუცელში არა წმინდა-სული უნის და გარდაწყვიტეს, რომ ამ არა-წმინდა სულის მუცელიდან გა-მოყვანა ისევ წყლის შემწობით შე-იძლებოდა. გარდასწყვიტეს და საქმე შეუდგენენ. ჩასვეს ისევ ბოჩკაში გე-რე, ჩაქვის წვერები პალეების შემ-წობით მიწაზედ დაამარტეს, დაუძა-ხეს ოცოდად მეზობლის და შეუდგ-ნენ მუცრანალობას. იმ დროისას ას-ხეს საცოდავს შეშლის წყალი, ვიდრე აქეთ-იქით წყვეტებისა და კი-ვილის შემდეგ ივი უძრავად და მხა-მიანობულად არ გაშტეობდა. მკურ-ნალობა იმეტიეს, რომ მათი საშუ-

ნია იდეალადა, რომელიც ხალხთა შორის ძროხასა და ერთობას ქა-დავობს და ერის თვითარსებობას თა-ყვანას-სცემს ასეთი ახალ გაზღობა პატესაცემელი და სადიდებლობა ხო-ლო თუ ცოტა არ იყოს, ახალ-გაზ-ღობა აკლიათ, ეს ხომ უღობიერი გარემოებების ბალოა, მაგრამ მათ-გან აღიარებული მოძღვრების (ალ. ფულივი, გიფო და სხვ.) ნაწარმოე ბები ვიკიურებს, რომ დღევანდელი ახალგაზღვრა წინამორბედი ისეთის გონებითა და ზნეობით განსაკუთრე-ბულისა და სულით მაღალის ახალ-გაზღობის, რომლის მზგავსიც ხში-რად არ უნახავს ისტორიის და მის მკვლევარი. ჩვენი გეგმის, რომ ეს ახალგაზღვრა საფრანგეთის იმ დიდოს-მოუტებს, რომელიც მან დაპყარვა ლანდელი საფრანგეთის ახალგაზღ-ვრა, რაც უნდა იყოს, მაინც სიმპატი-ურია. ახალგაზღვრას, რომელსაც დრო-შაზედ დაუწერია, უშმიდესი ფა-ლოსოფიური და ზნეობრივი სარ-წმენობით გაპრწყინებულული მო-ქმედება, რომელიც თავყანა სცემს განგებას და ხალხის სისახური მათ-

კიტ.

აღებამ თავის საფანს მიადნია და ახლავს მონადირეს მისი წყლიდამ ამოყვანა. მაგრამ ამოყვანის თუ არა უძრავი, გაშტერებული შემოილი წყლიდამ, იგი ერთი ორჯელ გაქანდ- გამოქანდა აქეთ აქით და . . . ვახუშტი ვა სული.

უცხოეთი

ბელგია. ამ დღებში ბელგიის მეშუათა დანმა ილიდსწალი თავისი ილი დახუთის წლის ოქტობრ. ეს დანი დააარსა ცეზარ დე-პაპი. პირველი იგი მტად სუსტი იყო, როგორც რიტუა, ისე მოქცევებით. მაგრამ ზალე ვიზარდ, ვადიქცა დიდ და მძლავრ დასად და შესამჩნევი ადგილი დაიჭირა ბელგიის პოლიტიკოსს და ეკონომიურს ცხოვრებაში. დანის ასე სწრაფად განზრახ მიზუნნი იყენენ მისნი წინამძღოლნი ვოლდერსი და ანსელი. უკანა კენელმა დიდ სამსახური გაუწია დასს გენტიშ სახალხო სასახლისა და მუშათა კოოპერატიულის ამხანაგობის დაარსებით. მის მავალით მიმაძქს სხვა ქალაქებშიც. ვოლდერსის სამსახური იმაში მდგომარეობს, რომ მან შესძლო და მუშათვან ძლიერი პოლიტიკური დასი შეადგინა. მისი მეოხებით ბელგიის ყველა მეშუათა დანი ერთად შეკვირდა და დღეს იგინი ერთს ძლიერს დასს წარმოადგენენ. ამ შეკვირვებულს დასტეს სრული თავისუფლება აქვთ და უკველ-გვარს ადგილობრივ საქმეში მონაწილეობას იღებენ, ხოლო საზოგადო პოლიტიკის სარეწავლო წილი უკველ-გვარს დასს მისი მონაწილეობა მისაძინებელია კრება მოხდა 1885 წელს, კრებაში მონაწილეობა ორმოც-და-ცხრამეტმა მეშუათა დანმა მიიღო, 1886 წელს სამოცდა-ჩვიდმეტმა დანმა და ამ რიტუმა ეხლა უკვე იწიქა სამს-სამოცამდე ყველგან, საცუკი შეიძლება, დააარსეს კოოპერატიული სახელობის-როგორც და დღესდღეობით და გენტიშ თითქმის ნახევარი პურის საცობები მათ ხელშია, ამ პურის საცობებში ხელი-აოხის მუშა მუშა-ობს. ჰყრიან იფ-ფასად და კი თვისების პურს, კოოპერატიულის წეს-რიგით აქეთ აგრეთვე საყსაობები, ტანისამოსის მაღაზიები და სხვა.

აქეთ აგრეთვე საკუთარი გახუთებნი კოოპერატიულის წეს-რიგითავე იმათგან ზოგი ისე ვაგერტებულია, რომ 80,000 გვრემლობარი გამოიღოს, უკანასკნელს არჩევანებულ მეშუათა დანსა შრავალი თავისი კანდიდატი ამოარჩიოს, არამატუდ პარლამენტი, არამედ სენატშიაც.

ნარკვევი
(გურნალ-ვახუშტიდგან).

„ფიგაროში“ დაბეჭდილის ცნობილის წერილის ავტორი გენერალი მუნეი, რომელიც გერმანელ ოფიცერს

რებს საფრანგეთს და გერმანიის ბაძოლის დროს ძარცვაში პრაღას სდებდა, ბერლინის გახუთების სიტყვით, რამდენიმე წელიწადი თურმე რუბერში ითვლება. ამის გამო გერმანიის მრავლობას არ შეუძლიან დაქუყუდობა მოთხოვის პარისში თავისის სელჩოს პარიზ.

შეპირწყობა.

რედქციამ მიიღო არტისტის ბ. ალექსი-მესტიშვილისათვის გასაგზავნად ოცი მანეთი „შეპირწყობა“ უნებნად ჩაიღიანა.

წერილები რედაქციის მიხარით.

უპირიშლესად გისოთ ნება გვაბოძათ თქვენის გახუთის საშუალებით, გამომცხადო სის ამ პეტრეშვილს მართა, რომელიც გთვალ იხუტეს და შეიძინა წარეს წიგნები და გულისება ს. უდის მომავლ წავთა-საგვარათვის: ო. სე-უბრეშვილს 14 წართ. წიგნი, გე. ად. კვე-ქურთაშვილის ასულს 12 წართ. წი. ა. ნიკოლაშვილს 8 წართ. და 3 რუ-სული, რ. სიდაგას ასულს 1 წართ. და 7 რუს., გ. მუყისას ასულს 8 წართ. და 4 რუს., გ. ჩანახანს 8 რუს. წი. ნ. ნებთაშვილს 8 წართ. წი. ლ. სი-თაიაშვილს ასულს 7 წართ. წი. ხე-დაშვილს 2 წართ. და 3 რუს., მ. სერ-გეშვილს 4 რუს. წი. და ჩრველას 2 წართ. და 1 რუს., ან. ხადრამის ასულს 2 წართ. წი. ა. გაბრიელის 1 წართ. და 1 რუს., რ. გალანდარაშვი-ლს 1 წართ., მ. ჭავჭავაძის 1 წართ. წი.; სულ შეიგება 94 წიგნი, რომელ-გან უნეი ვარდუჯიშვილს მომავლ წიგნთ-საგვარს დაწამსაგულაგანს ო. პერანა-შვილს. უპირიშლესად გუდათაქს მა-ღლაბას გუდათაქს.

იტალიის მთავრობა დიდდ შეწყუ-ბებულია სიკლიაში ერთს ახალის წინისწარმეტყველის აღმოჩენით, რომელსაც სახელად სებასტიან რიჯიო ეწოდებდა. სხენებული სებასტიან რი-ჯიო მეცხვარე თურმე იყო და ამ ბოლო დრომდის „ცხვრის რძეს“ ატარებდა სახელად.

იტალიურ გახუთების სიტყვით, სებასტიანო წყარა-კიოხე იცის და სიკლიის მცხოვრებნი დაურწმუნებია, რომ მას მივლიან მალე ღვთის კაცობრიო-ბის დახასხნელად. სიკლიის მცხოვრებ-ნიც, როგორც ცრუ-მორწმუნენი, ასე-ვითავე რწმუნით ვაყრობიან რიჯის, როგორც მესმის. იგი პედაგოგის, აღსარებას ათქმევინებს, აწესებს ახალს სეკულური-სარწმუნოებრივს ჩვეულებებს და ადღევს ხალხს ცხოვრების ახალს კანონებს. პო-ლიტიკა როცაჟიში რიჯისი დაურასიბია მამაკაცთა და დღესაკეთა პატარა ახალ-შენი, რომელიც მზათა თავი ამხანაგობის თავის მასწავლებელს.

სხვათა შორის, ამ წინასწარმეტყველმა შემოიღო ცერედ წოდებული რამდენჯერ-მე კორწინება, რომელიც, რასაკვირვე-ლია, თავისი შრავი სამაოდ ბერს მიმ-დევარს იხილავს. რიჯისი სიტყვით, მი-სის სწავლის აღმსარებელი გახდებიან სიკლია და მთელი მისი ახლო-მანხლი მცხოვრებლები. სულიერად და მათემატი-კურად გარდა რიჯიო იმდენს ადღევს მი-ნიჭებს მათ ქონებათა და მიწის საყიდელ-თად ხმარების უფლებად და ქორწინება რამდენსამე ჭალებად.

რამდენიც დრო გადის, იმდენი უფრო მეტი მიმდევარი უნდება ამ ახალს მეს-სისათა.

უსხიოების წერილი აზნაპი.

ერთის უცხოელის გახუთის სიტყვით, ყველაზე მეტი ჟარი რუსეთს ჰყოლია — 858,000 გრე შვედობაზნაბის დროს, შემდეგ გერმანიას და საფრანგეთს. პარკულს ჰქუეს 580,000 და მორუსს 512,000 ჟარის გრე. ავსტრიას 380,000 — ოტლანს — 300,000; ამოტყ-დაზე ჟარი ჰყოლია. ჩინეთს. ანგლისს — 230,000, შვეიცარიას — 131,000, ესპანას — 100,000, ზელანდს — 31,000, რუსეთს და საფრანგეთს კეთად მშვედობაზნაბის დროს — 1,400,000. ომანიანობის დროს შუეშვანს გამოიყუ-

ნონ 9,700,000. სამათა კაჟამის შუე-დობაზნაბის დროს 1,192,000, ომა-ნიანობის დროს 7,700,000. ამ ჟარის შესახებ სასწავლო წიგნებს წადაწამა სუთნისაგვარი მძლავრად ფრანკი უჯრე-ბათ.

შეპირწყობა.

რედქციამ მიიღო არტისტის ბ. ალექსი-მესტიშვილისათვის გასაგზავნად ოცი მანეთი „შეპირწყობა“ უნებნად ჩაიღიანა.

წერილები რედაქციის მიხარით.

უპირიშლესად გისოთ ნება გვაბოძათ თქვენის გახუთის საშუალებით, გამომცხადო სის ამ პეტრეშვილს მართა, რომელიც გთვალ იხუტეს და შეიძინა წარეს წიგნები და გულისება ს. უდის მომავლ წავთა-საგვარათვის: ო. სე-უბრეშვილს 14 წართ. წიგნი, გე. ად. კვე-ქურთაშვილის ასულს 12 წართ. წი. ა. ნიკოლაშვილს 8 წართ. და 3 რუ-სული, რ. სიდაგას ასულს 1 წართ. და 7 რუს., გ. მუყისას ასულს 8 წართ. და 4 რუს., გ. ჩანახანს 8 რუს. წი. ნ. ნებთაშვილს 8 წართ. წი. ლ. სი-თაიაშვილს ასულს 7 წართ. წი. ხე-დაშვილს 2 წართ. და 3 რუს., მ. სერ-გეშვილს 4 რუს. წი. და ჩრველას 2 წართ. და 1 რუს., ან. ხადრამის ასულს 2 წართ. წი. ა. გაბრიელის 1 წართ. და 1 რუს., რ. გალანდარაშვი-ლს 1 წართ., მ. ჭავჭავაძის 1 წართ. წი.; სულ შეიგება 94 წიგნი, რომელ-გან უნეი ვარდუჯიშვილს მომავლ წიგნთ-საგვარს დაწამსაგულაგანს ო. პერანა-შვილს. უპირიშლესად გუდათაქს მა-ღლაბას გუდათაქს.

იტალიის მთავრობა დიდდ შეწყუ-ბებულია სიკლიაში ერთს ახალის წინისწარმეტყველის აღმოჩენით, რომელსაც სახელად სებასტიან რიჯიო ეწოდებდა. სხენებული სებასტიან რი-ჯიო მეცხვარე თურმე იყო და ამ ბოლო დრომდის „ცხვრის რძეს“ ატარებდა სახელად.

იტალიურ გახუთების სიტყვით, სებასტიანო წყარა-კიოხე იცის და სიკლიის მცხოვრებნი დაურწმუნებია, რომ მას მივლიან მალე ღვთის კაცობრიო-ბის დახასხნელად. სიკლიის მცხოვრებ-ნიც, როგორც ცრუ-მორწმუნენი, ასე-ვითავე რწმუნით ვაყრობიან რიჯის, როგორც მესმის. იგი პედაგოგის, აღსარებას ათქმევინებს, აწესებს ახალს სეკულური-სარწმუნოებრივს ჩვეულებებს და ადღევს ხალხს ცხოვრების ახალს კანონებს. პო-ლიტიკა როცაჟიში რიჯისი დაურასიბია მამაკაცთა და დღესაკეთა პატარა ახალ-შენი, რომელიც მზათა თავი ამხანაგობის თავის მასწავლებელს.

სხვათა შორის, ამ წინასწარმეტყველმა შემოიღო ცერედ წოდებული რამდენჯერ-მე კორწინება, რომელიც, რასაკვირვე-ლია, თავისი შრავი სამაოდ ბერს მიმ-დევარს იხილავს. რიჯისი სიტყვით, მი-სის სწავლის აღმსარებელი გახდებიან სიკლია და მთელი მისი ახლო-მანხლი მცხოვრებლები. სულიერად და მათემატი-კურად გარდა რიჯიო იმდენს ადღევს მი-ნიჭებს მათ ქონებათა და მიწის საყიდელ-თად ხმარების უფლებად და ქორწინება რამდენსამე ჭალებად.

რამდენიც დრო გადის, იმდენი უფრო მეტი მიმდევარი უნდება ამ ახალს მეს-სისათა.

უსხიოების წერილი აზნაპი.

ერთის უცხოელის გახუთის სიტყვით, ყველაზე მეტი ჟარი რუსეთს ჰყოლია — 858,000 გრე შვედობაზნაბის დროს, შემდეგ გერმანიას და საფრანგეთს. პარკულს ჰქუეს 580,000 და მორუსს 512,000 ჟარის გრე. ავსტრიას 380,000 — ოტლანს — 300,000; ამოტყ-დაზე ჟარი ჰყოლია. ჩინეთს. ანგლისს — 230,000, შვეიცარიას — 131,000, ესპანას — 100,000, ზელანდს — 31,000, რუსეთს და საფრანგეთს კეთად მშვედობაზნაბის დროს — 1,400,000. ომანიანობის დროს შუეშვანს გამოიყუ-

დეკემა

(რუსეთის დღეშათა სააგენტოსაგან). 26 აგვისტო.

პიბრავაზი. გამოცხადდა დაღ-გენილება, რომლით ბაქოს ნება და-ცრით 500 ათასის მანეთის სესხის აღებია.

ჰაზანი. 25 აგვისტოს აქ მოვიდა გზათა მინისტრი და სამარას გაემგ-ზავრა.

სამარა. საბუომ დაადგინა ომუმ-დგომლოს მთავრობის წინაშე, რომ ნება მიეცეს მას კვირაობით აკრამ-ლოს ვაჟობა.

პარისი. მშენის როტშილდების ბანკის კიბეზელ დაატუსაღეს კაცი, რომელიც აპირებდა სახლის აფეთ-ქებას. დატუსაღების დროს მან ხე-ლიდან გაავლო ყუმბარა, მაგრამ ყუმბარა არ აფეთქდა. დანაშაუდმ ანარჩისტად აღიარა თავი და გამო-აცხადა, რომ ყუმბარა თითონ გაა-ცხვია. აფეთქებით მას ჰიურად პრი-ტესტი გამოეცხადა მანიკრების წი-ნაოდმდე. გამოძიება სწარმოებს.

ზუდაშვი. გარდაიცვალა ჰერც-ჰერციგი ლიდსლივი, რომელიც ნაღობის დროს თავისსევე იარა-ღით შემთხვევით თავი დაიჭრა.

შეტყუებული ბირეა, 25 აგვისტო.

წიგნი	მისტი	მისტი	მისტი	მისტი	მისტი
წიგნი	მისტი	მისტი	მისტი	მისტი	მისტი
ხუთ-მანეთიანი ოქრო	7,00	7,40			
5/8% მომგებანი გი-რანობის ფურცელ-ბი სახელმწიფო სა-თავად ანაშურო ბა-ნყისა			214		
4 1/2% გირანობის ფურცლები იმევე ბა-ნყისა			100%		
6% ფურცლები მეთა-რის სათავად-ანხა-ნის, ბანყისა	101 1/2				
5% ობლიგაციისა	99 3/4				
6% რუსეთის სათა-ვად-ანხაშურო ბა-ნყისა	101 1/2				
5 1/2% ობლიგაცი. ტგი-ლისის ქალქის სატყე-დითი საზოგადოებისა	99 3/4				

განცხადებანი

სყოველთაოდ მიღებული თურქულს წი-ნაოდმდე და განსუად სცესება მალამო

„სკორტი“

ამხანაგობის ჭაბბრისა. რ. კმლინს და ბ. მ. მოსკოვი. ისილება შვედობა და შვედობა დიდ ვაჟებთან. (2-24-2)

ახლად გამოვიდა და წიგნის მაღაზი-ებს დაურიდით გასასყიდად ფილისიოთის

სკორტი.

თარგმანი მ. შარაძისა, გამოცემა შარაძის და ამხანაგობის ტამბისა. წიგნი 64 გვერდი და ღირს ერთი რუბლი. ვინც ნარდალ და დაკლებლის ფასით სიკლის ისტორიებს, უნდა მიზამართოს მ. შარაძისა და ამხანაგობის ტამბის ნიკოლოზის ქუჩაზედ, № 21 „ივერის“ რედქციის ქვეშ.

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიში

ისილება შვედობა წიგნები: საქართველოს ისტორიისა და მწერ-ლობის შესახებ.

წიგნი	მისტი	მისტი
ახალი ვარიანტი წმ. ნი-ნოს ცხოვრებისა	40	
ვისრამიანი	1 50	
თხზულ. რ. ერისთავისა II ქილილა და დამანი	3	
მარიამი, მოთხრობა „შვი-ვლებისათვის, შვილ-ტისა	10	
ლექსები და წერილები ნ. ბარათაშვილისა	60	
ქართლის ცხოვრება	8	
იგივე თარგმულად ნათარ-გმნი ბროსეს მიერ	12 50	
საქართველოს ისტორია და ბაქარძისა	1	
საქართველოს ისტორია მ. ბროსესი	70	
საქართველოს ისტორია მ. ჯანაშვილისა	70	
ისტორიული ნარკვევი ალ-კურანისი	1 50	
წმ. ნინოს ცხოვრების ახა-ლი ვარიანტი ე. თაყაი-შვილისა	40	
სამი ისტორიული ქრონიკა მისივე	1	
ქრონიკები თ. კორაძისა და გამოცემული	3	
საქართველოს გეოგრაფია ვახუშტი ბატონიშვილისა	3 30	
სამცხე მისივე	25	
ჭკველი მისივე	25	
მეცხე დავით აღმაშენებელი ნ. ურბნელისა	40	
მეფე გიორგი ბრწყინვალე, მისივე	20	
მკვლის დება (მეფე გიორ-გის სამართალი), მისივე	25	
ათაბაგი ბეჟა და აღბუღა და მათი სამართალი, მისივე	50	
თამარ მეფე და კარტიკა-ვილისა	15	
სემონ მეფე, მისივე	10	
როსტომ მეფე, მისივე	10	
Свѣдѣнія о памятникахъ грузинской письменности проф. А. Цагарели. I выпускъ	1 25	
II вып.	1 25	
III вып.	1 50	
О грамматической лите-ратурѣ грузинскаго языка, его же	50	
Грамоты и другіе доку-менты XVIII ст., его-же	3	
Очерки по исторіи грузинской словености А. Хаханова	2	
Грузинскіе дворянскіе акты, его-же	60	
Перешіе грузинскихъ царей съ російскими государями	3	
Сношенія Россіи съ Кавказомъ. С. В. Блюку-рова	3	
Путешествіе по Гуріи и Адхаръ Д. Вахрадзе	2 50	
Матеріалы для исторіи Кавказа. Буткова 3 т.	7 50	